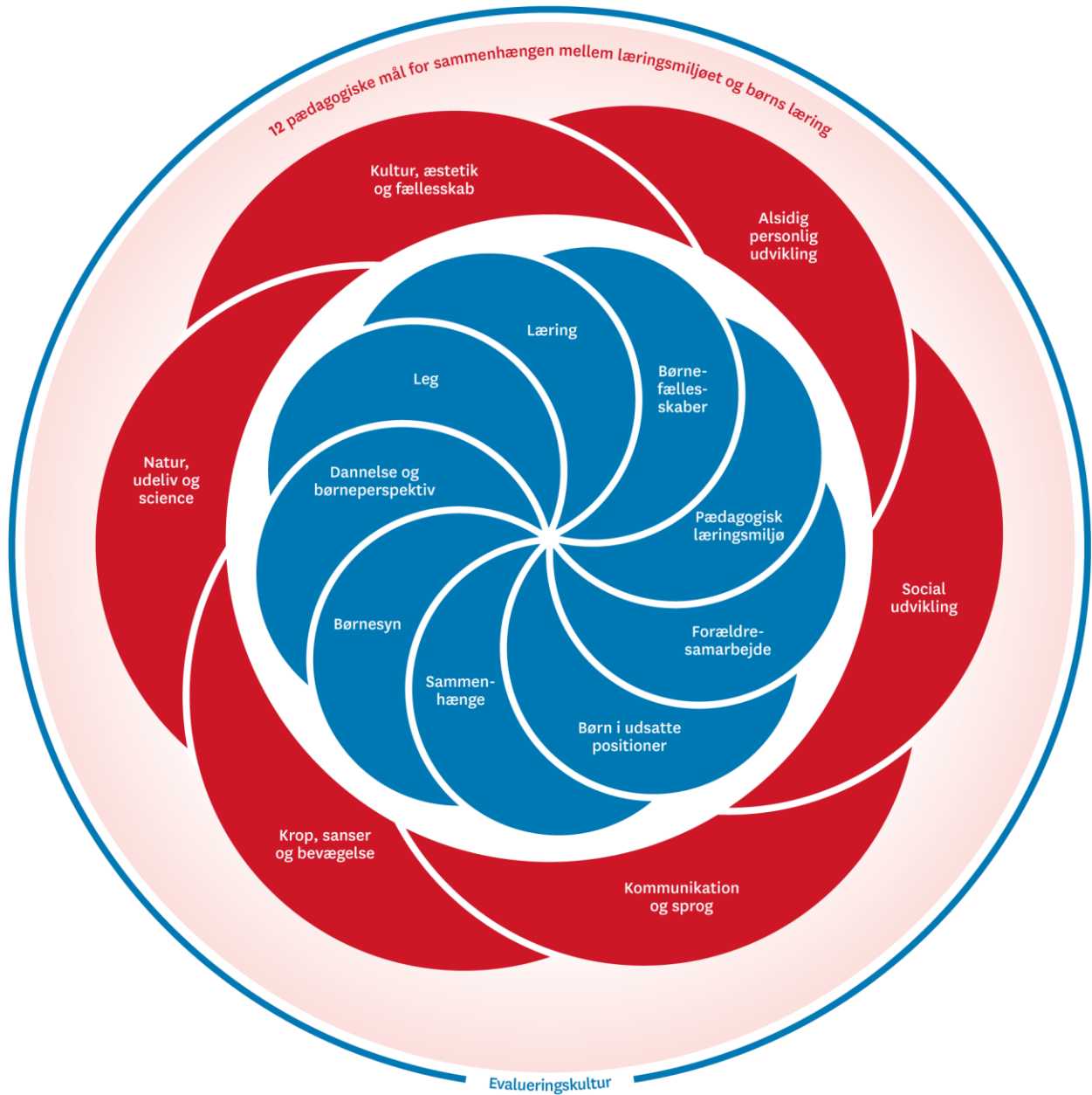

Pædagogisk læreplan for Børnehuset i Marstal ”Mopælappen”

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Læreplansblomsten er ramme for vores arbejde med den pædagogiske læreplan

Indledning

Du sidder nu med den første version af den styrkede pædagogiske læreplan og læser denne indledning, der er fælles for Den kommunale Dagpleje på Ærø, Børnehuset Mopælappen i Marstal og Børnehaven Kernehuset i Ærøskøbing.

Med den styrkede pædagogiske læreplan følger:

- et fælles pædagogisk grundlag med en række centrale elementer, eksempelvis leg, børnefællesskaber og et bredt læringsbegreb. Dette grundlag udgør forståelsen for og tilgangen til arbejdet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud
- etableringen af pædagogiske lege- og læringsmiljøer hele dagen, i børneinitierede aktiviteter, i vokseninitierede aktiviteter og i daglige rutinesituationer.
- beskrivelser af de seks læreplanstemaer samt nye, brede pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring
- at den pædagogiske læreplan skal forholde sig til børn i udsatte positioner, forældresamarbejde om børns læring, sammenhængen til børnehaveklassen og samarbejdet med det omkringliggende samfund
- etableringen af en evalueringskultur i dagtilbud.

Lovgrundlaget for dagtilbudsområdet suppleres af lokale kommunale beslutninger.

Ærø Kommunes Udviklingsstrategi

Pejlemærkemærker på Børn og ungeområdet er:

- Alle børn og unge på Ærø har krav på en sund og tryk opvækst og mulighed for et aktivt fritidsliv, samt at blive anerkendt som dem, de er.
- Alle børn og unge skal udfordres af kompetente medarbejdere, så de bliver så dygtige, de kan.
- Forældrene er de mest betydningsfulde i barnets liv. De kommunale indsatser baserer sig på en involvering af barn, forældre og professionelle.
- Unge på Ærø skal være medborgere med indflydelse og ansvar.

Ærø Kommunes Børnepolitik – alle børn på Ærø har krav på en sund og tryk opvækst

Børnepolitikken baserer sig på fire temaer

- En sund start på livet
- Dannelse i fællesskab
- Forældreansvar og –samarbejde
- Styrkelse af faglighed til gavn for alle

Udviklingsstrategien og Børnepolitikken kan findes på Ærø Kommunes hjemmeside.

Ærø nov. 2020

Jes Jørgensen
Børn og ungechef

Indholdsfortegnelse

Hvem er vi?	4
Fælles pædagogisk grundlag	6
Børnesyn	7
Dannelse og børneperspektiv	7
Leg og læring	8
Børnefællesskaber	8
Pædagogisk læringsmiljø	9
Samarbejde med forældre om børns læring	10
Børn i udsatte positioner	11
Sammenhæng til børnehaveklassen	12
Inddragelse af lokalsamfundet	13
Arbejdet med de fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	13
De seks læreplanstemaer	15
Alsidige personlige udvikling	15
Sociale udvikling	17
Kommunikation og sprog	18
Krop, sanser og bevægelse	20
Natur, udeliv og science	22
Kultur, æstetik og fællesskab	24
Evalueringskultur	26

Hvem er vi?

Børnehuset Mopælappen

Halvejen 20
5960 Marstal

Leder Sheila Lund

Institutionstype, normering og personale

Børnehuset Mopælappen er en integreret institution, med børn fra 0-6 år.

I vuggestuen er normeringen fastsat til 14 børn.

I børnehavedelen er normeringen variabel. Der er ca. 50 børn gennemsnitligt indmeldt pr. måned.

Børnehusets medarbejdere består af en leder, samt pædagogisk personale bestående af pædagoger, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter, med en overvægt af pædagoger. Derudover har vi ansat støtte- og ressourcepædagoger til at varetage særlige indsatser omkring børn i udsatte positioner.

Personalet i børnehuset består yderligere af 1 Børnekok, 1 pedel, 2 ungarbejdere og 2 rengøringsassistenter.

Pædagogik / Inkluderende børnemiljø med plads til mangfoldighed.

Vores almene pædagogiske praksis er at:

Vi arbejder ud fra et børnesyn, hvor det at være barn har værdi i sig selv, og hvor hvert enkelt barn mødes i dets egen nærmeste zone for udvikling. Igennem trygge, velfungerende læringsmiljøer, får hvert enkelt barn mulighed for at udvikle sig inden for alle områder, som er nødvendige for at udvikle sig til livsduelige, selvstændige individer

Vi arbejder målrettet for at sikre, at alle børn udvikler sig progressivt, fra deres eget udgangspunkt, og med de potentialer og ressourcer, de har.

I Børnehuset har vi børn fra forskellige samfundslag, med forskellige nationaliteter, og med forskellige udviklingsniveau og deltagelsesbetingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi arbejder på en inkluderende og ligeværdig måde, og har ved behov tilknyttet støtte-ressourcepædagoger, hvis funktion er at arbejde inkluderende i de bærende børnefællesskaber, hvor fokus er rettet mod at skabe lige deltagelses- og udviklingsmuligheder til alle, uanset forskellighed og deltagelsesbetingelser.

Det støtte-ressourcepædagogiske arbejde tager afsæt i et tæt samarbejde med leder af børnehuset, kolleger samt forældre, og med afsæt i et inkluderende børnesyn.

I børnehuset har vi et tæt samarbejde med PPR i Svendborg. Herigennem har vi mulighed for faglig sparring og konsulentbistand, af psykologer, logopæd, ergo- og fysioterapeut.

”Trivselssamtaler”: Ærø kommunes Børn- og Unge afdeling har et tværfagligt samarbejde imellem dagtilbuddene på øen og vores sundhedsplejerske og en socialrådgiver fra Børne- og Ungeafdeling. Sundhedsplejersken og socialrådgiveren kommer ud i børnehuset 4 gange om året, hvor vi har en systematisk gennemgang af alle børn, med henblik på at opspore eventuelle bekymringspunkter, så tidligt som muligt, da det er langt nemmere at arbejde med evt. udfordringer mens de endnu er små. Vi udarbejder interne handleplaner og i samarbejde med forældre sikrer vi dialog, handling og kontinuerlig opmærksomhed omkring udfordringerne.

Vores børnehus har været en del af samarbejdet, mellem Ærø Kommune og Socialstyrelsen - ”Projekt Barnets første 1000 dage”, som løb over en treårig periode. Indsatsen var rettet mod at forebygge udsathed, samt at arbejde med tidlig opsporing af børn i udsatte og/eller sårbare positioner. Herunder hører også, at vi skal sikre så høj forældreinddragelse som muligt, i de indsatser der iværksættes, hvor forældrenes perspektiv har stor værdi i forhold til udviklingen.

En opkvalificering af trivselssamtalerne er et resultat af projektet, samt mere forældreinddragelse og bedre tværfagligt samarbejde.

Med en høj faglig bevidsthed og refleksiv praksis, hvor trygge, velfungerende lege- og læringsmiljøer stilles til rådighed for børnene, skal det bidrage til at forebygge, at børnene kommer i udsatte positioner.

Madordning

Vi har fuld madordning i børnehuset og måltiderne dækker al forplejning i løbet af dagen. Fra 1 januar 2021 blev madordningen gratis, en politisk beslutning. Denne beslutning genforhandles igen ultimo 2022.

”I Mopælappen får man sund og varieret mad lavet fra bunden. Stor variation er med til at prikke til børnenes sanser og nysgerrighed. Hele smagskompasset er i brug: sødt, surt, salt, bittert og umami. Maden skal smage af noget for at børnene kan smage forskel, det vil sige at der bliver brugt rigeligt med krydderier. Det betyder også at der altid er en liflig duft i huset.

Kulinarisk favner vi bredt, både det klassiske, og det mere eksotiske. Et måltid er sjældent helt ens, der vil ofte være forskellige tilbehør i små skåle som er med til at få madmodet, og snakken omkring bordet, igang. Børnene må hellere have muligheden for at vælge til, end at vælge det hele fra hvis tingene er blandet for meget sammen.

Maden bliver serveret så der også er noget for øjet, et grønt drys, en citronspringer eller andet som gør at maden virker indbydende og farverig.” Citat børnekok Mikkel.

Vi arbejder på at indføre økologi så meget som økonomien kan bære det, i 2022 er 90 % af vores mad økologisk.

Fysiske rammer

Udendørs: Vores fysiske læringsmiljøer består af 8500 kvm. grund, med et stort, kuperet udeområde. Vores legeplads har alt, hvad der er sjovt, udviklende og lærerigt for alle børn; gynger, køreredskaber, sandkasser, legehuse, motorikbaner, klatretræer, gemmesteder. Desuden har vi et afgrænset område som vi kalder "Ved bålhytten" med en stor bålhytte, bjælkehytte samt et lille skovområde.

Børnehuset er bygget i 1996 og inddelt i en vuggestue afdeling, med en tilhørende småbørnsgruppe med de 6 ældste vuggestuebørn. Børnehaveafdelingen består af tre stuer, hvor børnene er 3-6 år, inddelt ud fra kriterier som relationer børnene i mellem, relationer mellem børn og voksne, samt alder og køn.

Hele huset er inddelt med mindre læringsmiljøer, hvor indretningen er i børnehøjde og med legetøj og materialer der understøtter alle seks læreplanstemaer, og hvor børnene har mulighed for at deltage i forskellige typer af børnefællesskaber, som alt sammen medvirker til deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Nærmiljø: Vi har naturskønne områder, lige uden for børnehusets grund; skov, strand og åbne vidder. Vi bruger vores nærmiljø, den storslåede natur såvel som byen og kulturelle steder. Vi har mulighed for at tage på busture, til andre dele af øen.

I Børnehuset har vi børn fra forskellige samfundslag, med forskellige nationaliteter, og med forskellige udviklingsniveau og deltagelsesbetingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

De fem centrale elementer:

▪ **Børnesyn**

Vi ser alle børn, som selvstændige individer, med hver deres deltagelsesbetingelser og nærmeste zone for udvikling. Vi stimulerer og udfordrer dem til trivsel, udvikling, læring og dannelse, og har positive forventninger til alle børns evner og potentialer.

Med de voksne som deltagende rollemodeller skaber vi trygge lege- og læringsmiljøer.

Vi voksne er med på børnenes ideer, fantasier og drømme. Vi forfølger deres spor, interesser, og nysgerrighed, så børnene får oplevelsen af at være medbestemmende, og ligeværdige deltagere af børnefællesskaberne.

Vi har fokus på at forstå barnets perspektiv, så de føler sig set, hørt og forstået.

Igennem lige deltagelsesmuligheder, er der plads til selv- og medbestemmelse, samt til forskellighed i måden at være deltager på.

▪ **Dannelse og børneperspektiv**

Med tydelige rammesættende voksne, skaber vi en pædagogisk praksis, med trygge lege- og læringsmiljøer, med lige deltagelsesmuligheder for alle børn. Der er plads til forskellighed og ligestilling. Børnene oplever at have ret til selv- og medbestemmelse, hvor de voksne støtter, guider, og øver hjælp til selvhjælp.

Hvert enkelt barn får mulighed for at udvikle sig til selvstændige, respektfulde og livsduelige samfundsborgere.

I både de daglige rutiner, de voksenstyrede pædagogiske aktiviteter og i de børneinitierede lege, arbejder vi med de sociale koder, fx; turtagning, deles om, interessere sig for andre mennesker på en respektfuld måde, hjælpsomhed og venlighed, selv- og medbestemmelse. Vi understøtter,

at børnene ser hinanden som ligeværdige deltagere af børnefællesskaberne, så alle inkluderes. Vi arbejder med at udvikle børnenes empati og evnen til at kunne sætte sig i andres sted. Hver børnegruppe har dagligt et "fokusbarn", som bl.a. betyder at barnet hjælper med at anrette rullebord til spisetiderne, vælge frugt til frugtsamling, og fortæller hvad vi skal have at spise til frokost. At være "fokusbarn" understøtter både den personlige alsidige og den sociale udvikling ved, at børnene oplever at skiftes til noget, at de har ansvar og har en særlig rolle, samt får ejerskab og medbestemmelse til rutinerne.

• Leg og læring

Legen er hjertet i pædagogikken.

I børnehuset skaber vi gode fysiske rammer for legen, med fokus på at alle børn skal inkluderes i børnefællesskaberne. Vi prioriterer den børneinitierede leg, og har samtidig en opmærksomhed rettet mod at støtte og guide børnene i deres samspil og kommunikation, efter behov.

Hos os er legen i fokus, og vi mener, at al læring sker gennem leg, og aktivitet. Vi arbejder med at have en legende tilgang til al slags læring, både i de voksenstyrede pædagogiske aktiviteter, og i de daglige rutiner.

De erfaringer, børnene tilegner sig gennem legen er uvurderlig for al læring, inden for alle barnets udviklingsområder, og gennem legen lærer børnene koordinering af tale, tanke og krop. Børnene bruger alle deres sanser. De undersøger og eksperimenterer med deres omgivelser med nysgerrighed og fantasi.

Vi bestræber os på at forskelligt legetøj tilgængeligt på de forskellige stuer. Dette er dynamisk ud fra hvad den aktuelle børnegruppes behov kalder på.

Vi har et stort udeområde, hvor krop og tanke har højt til loftet, og kan udfolde sig, fra cykling over trækltring til regnormefangst. Indenfor har vi gode lege- og læringsmiljøer, der inviterer til mange forskellige typer af leg og aktivitet; rolleleg, konstruktionsleg, spil, læsning, krop og bevægelse.

Der er plads og tid til den børneinitierede leg, og vi udfordrer og stimulerer børnene gennem deres nysgerrighed, med mulighed for ny inspiration fra en voksen.

Vi afbryder børnene så lidt som muligt, og når der er et skift i dagens aktiviteter, bestræber vi os på at varsle eller forberede børnene på dette, bl.a. ved hjælp af dagstavler.

Vi fordyber os i fortællingerne, og bruger hjælpemidler som; internettet, bøger, rekvisitter, dramatisering, sang og musik mm.

Vi bruger lokal miljøet som skov, strand, bibliotek, museer mv. til at udvide børnenes læringsmiljøer med, og de legemuligheder der opstår sådanne steder er udviklende på nye spændende måder.

Vi arbejder med et pædagogisk årshjul inddelt i forskellige emner, alle emner er med afsæt i de seks læreplanstemaer. Grupperne arbejder differentieret med emnerne, ud fra børnenes diversitet samt de muligheder vi ser for at skabe sjove, legende og lærende aktiviteter. Årshjulet skaber alsidighed, genkendelighed og samhørighed på tværs af husets grupper.

• Børnefællesskaber

Børn udvikler sig i fællesskab med andre, hvorfor vi i børnehuset har fokus på at skabe ligeværdige børnefællesskaber med lige deltagelsesmuligheder, uanset børnenes individuelle deltagelsesbetingelser. Vi skaber rammer og muligheder for, at børnene hele tiden kan udfordres, stimuleres og udvikles igennem børnefællesskabernes dynamik og samspil.

I vores børnehus har børnene mulighed for at lege på tværs af alder, køn, baggrund og andet der på overfladen skiller dem ad, og vi understøtter børneperspektiverne ved at give plads til bredt sammensatte børnefællesskaber.

For at styrke børnefællesskaberne på tværs af huset, den gode overgang fra vuggestue til børnehave, det gensidige kendskab til hinanden og mulighed for relations dannelse har alle børn mulighed for at lege på tværs af deres grundstuer, samt på legepladsen hver dag efter frokost, og i ydertimerne hvor hele huset er samlet som én enhed. Herudover har vi én gang ugentligt fællessamling kl. 9, hvor vi synger 2-3 sange, samt synger fødselsdagssang for dem som har haft fødselsdag i ugen der er gået.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har etableret pædagogiske lege- og læringsmiljøer der understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, fysisk, psykisk og æstetisk. Der er mulighed for at udfolde sig kropsligt, sanseligt, nysgerrigt, roligt og fordybet.

I børnehuset ser vi os voksne som den væsentligste del af de leg- og læringsmiljøer som tilbydes; måden vi er tilstede på og måden hvorpå vi interagerer med børnene, samt hvordan vi vejleder til deltagelse for de som har behov for dette.

Vi voksne sætter de overordnede rammer med den nødvendige struktur og planlægning. Der skal være plads til både spontane og planlagte aktiviteter. Vi sørger for, at børneperspektivet inddrages i alle lege- og læringsmiljøer, ved at give dem selv- og medbestemmelse samt ejerskab. Desuden justeres legemiljøerne og legetøjet indenfor, ud fra de aktuelle børnegrupper og de behov, vi ser hos børnene.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

På tavlen i gangen ved hoveddøren hænger vores pædagogiske årshjul så alle kan se, hvilke emner, vi arbejder med.

Derudover informerer vi ugentligt på Aula, med tilhørende billeder, hvad der sker ude i de enkelte grupper, lige fra fødselsdage, pædagogiske aktiviteter, hvad vi har fået at spise og meget andet.

Vi er åbne for at modtage nysgerrig feedback og kommentarer fra forældrene, da det er med til at kvalificere vores praksis.

Når nye børn skal starte, sender vi et velkomstbrev til barnet, hvor det inviteres på besøg sammen med sine forældre. På besøget hilser de på de voksne, ser institutionen, og det vælger garderobe-plads.

Ydermere, for at sikre en god og tryk overgang, sørger personalet fra vuggestuen, når der er tale om et vuggestuebarn, at barnet kommer på besøg i den nye børnegruppe. Ligesom, når barnet kommer fra dagplejen, at barnet og dagplejemoren, kan komme på besøg. Vi afholder overleveringssamtaler mellem dagpleje, vuggestue og børnehaven.

Vi afholder 3 måneders samtaler, når nye børn er startet. Disse planlægges ved første besøg i børnehuset. De afholdes ud fra samme, fastlagte dagsorden i hele huset, med fokus på barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi har et tæt samarbejde med vores forældrebestyrelse, som løbende er informeret og inddraget. Vores forældrebestyrelse er meget engageret i den post, de er blevet valgt til at varetage, både rettet mod husets pædagogik, vores måde at løse vores kerneopgaver på, samt mod forældrene som deres talerør den anden vej, og til den politiske del af vores organisation i form af fx høringssvar.

Vi er altid åbne for en kort dialog med forældrene i aflevering og afhentningssituationerne, eller hvis der opstår behov for en samtale, får vi det etableret hurtigst muligt.

Vi har spurgt nogle af vores forældre, hvordan de vil udtale sig om, vores måde at samarbejde med forældrene om deres børns læring;

Mor til barn i børnehaven: ”Den mundtlige udveksling i aflevering- og afhentningssituationerne, den gode kontakt til forældrene, og møder hvis der er nogle udfordringer. En informationsrig velkomst, god indkøring og opfølgingsmøde”

Mor til børn i vuggestue og børnehave: "Stor tryghed og tillid til, at personalet ved, hvad børnene har brug for, og at de fortæller det, hvis der er nogle udfordringer, som vi skal samarbejde om."

Mor til barn i børnehaven: "Både personale og forældre har en unik viden om børnene, og denne viden skal deles, både ved indkøring og løbende i institutionstiden. At man er nysgerrig på hinanden, ved at personalet spørger, hvad barnet har lavet i weekenden og ferier, og forældrene spørger til dagligdagen i institutionen. Vi sætter pris på den lille udveksling i aflevering- og afhentningssituationer, ved forældremøder og sociale arrangementer."

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi arbejder dagligt med differentierede, og mindre børnefællesskaber ud fra børnenes individuelle behov. Fokus er på ligeværdige børnefællesskaber, hvor forskellighed opfattes som en ressource. Vores grundsyn er, at alle børn skal have mulighed for at bidrage til fællesskabet med hver deres forudsætninger for dette.

Alle børn støttes, stimuleres og udfordres i trygge, velfungerende lege- og læringsmiljøer, inden for barnets egen nærmeste zone for udvikling, hvor de voksne er deltagende som gode rollemodeller.

Vi arbejder med at udvikle gode mentaliseringsevner hos børnene, således at de får øvelse i at aflæse, mærke og respektere egne såvel som andres grænser.

Vi samarbejder med andre fagpersoner, fx ergo- og fysioterapeut, talepædagog og psykolog, for at sikre at vi organiserer os bedst muligt, ud fra det enkelte barns behov.

Vi har ansat Støtte- og Ressourcepædagoger til at understøtte det inkluderende arbejde med børn i udsatte positioner, eller for at forebygge, at nogle børn kommer i en udsat position.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

(Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.) Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

De ældste børn i børnehaven samles en fast ugedag sammen med 3 faste personaler. Her arbejdes der med sociale kompetencer, relationer og selvhjulpenhed. Herudover igangsætter vi opgaver og aktiviteter, som understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, rettet mod en snarlig overgang til skolen, med respekt for børnenes forskelligheder og Nærmeste Zone for Udvikling.

Vi har fokus på, at børnene skal have lov til at være børnehavebørn, så længe de går i børnehave, og for at skabe en sammenhæng til børnehaveklassen, arbejder vi bevidst med at styrke og stimulere deres personlige, alsidige udvikling, samt deres sociale udvikling, på det udviklingsniveau, de er på, hver især. Disse to udviklingsområder er grundstenene for, at al anden læring lykkes. Det kan fx være det at kunne deltage i et fællesskab på en hensigtsmæssig, respektfuld måde, at kunne lytte og være i dialog om noget, samt deres selvhjulpenhed i følelsesmæssige såvel som praktiske situationer.

I forårsmånederne mødes vi med de to øvrige børnehaver, i hver institution så børnene får mulighed for at lære hinanden at kende. Vi er på besøg i de nuværende børnehaveklasser, og de to børnehaveklasselærere kommer på besøg hos os for at se børnene i deres egne vante rammer.

I forsommeren afholder vi trepartssamtaler med forældre, skole og SFO, så vi sikrer al god viden om hvert enkelt barn overleveres på så god en måde som muligt.

I sensommeren afholder vi et evalueringsmøde, mellem dagtilbud, skole og SFO, hvor vi via evalueringen kan arbejde med at justere og kvalificere samarbejdet omkring sammenhængen mellem dagtilbud og børnehaveklasse.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger vores nærmiljø fx museets legeplads, eller skolens legeplads, til at udvide vores pædagogiske lege- og læringsmiljøer, samt går på besøg på brandstationen, i kirken til jul, eller på plejehjemmet til fastelavn.

Når vi går tur ved fiskerihavnen, kan vi se, når fiskerne ordner deres fisk.

Vi tager børnene med til byens butikker, når vi skal købe nyt til børnehuset.

Øens gratis busser benytter vi os af, så vi kan komme udenfor bygrænsen og opleve hvad øen ellers har. Ligesom vi har to Christianicykler som også kan bringe os længere væk end når vi er på gåben.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske børnemiljø: Vi har rum til forskellige aktiviteter, og sørger for at indrette vores rum i børnehøjde, med en tydelighed af, hvilke muligheder der er, og hvor. Det kan fx være med billeder på opbevaringskasser og –kurve. Vi har dagstavler med piktogrammer, som er placeret i børnehøjde. Disse bruges forskelligt rundt i huset, med afsæt i de aktuelle børnegrupper.

Det psykiske børnemiljø: Vi har et positivt børnesyn, hvor vi viser tillid til og tro på alle børns evner og formåen. Vi har en anerkendende tilgang til børnene, hvor de bliver set, hørt og forstået. Der tages hensyn til børneperspektivet i al organisering af vores lege- og læringsmiljøer. Vi har minimeret støjniveauet fx ved at udskifte plastickasser til legetøj, med kurve, og vi opdeler børnene i mindre spisegrupper for derigennem at sikre mere ro omkring børnene ved måltiderne. Vi har støjreducerende plader på lofterne i alle grupperum, som har gjort en mærkbar forskel på støjniveauet og genklangen i rummene.

Det æstetiske børnemiljø: Vores rum er malet i rolige farver. Vi bestræber os på at alle rum fremstår rolige for øjet, og overskuelige at være deltager i. Indgangspartiet skal ligeledes fremstå imødekomende og roligt når man træder ind i børnehuset.

De seks læreplanstemaer

Indledning til vores arbejde med de seks læreplanstemaer

I den følgende beskrivelse af vores seks læreplanstemaer, har vi delt hvert tema ind i tre emner; *Børneinitierede aktiviteter*, *Vokseninitierede aktiviteter* og *Dagligdags rutiner*.

Hvert emne er beskrevet med et eller flere praksiseksempler på, hvordan vi understøtter de enkelte læreplanstemaer. Eksemplerne er retningsgivende refleksioner fra vores pædagogiske praksis.

Alle vores læreplanstemaer er med udgangspunkt i, at legen er det bærende element for al udvikling, læring og trivsel, samt med et børnesyn, hvor det at være barn, har værdi i sig selv, og hvor der skal være tid, ro og plads til at være barn

I vores pædagogiske praksis har vi fokus på at skabe lige deltagelsesmuligheder for alle børn, uanset de deltagelsesbetingelser, de hver især kommer med, hvor forskellighed anerkendes og ses som en ressource, der bidrager til et mangfoldigt børnefællesskab.

Vi har ansvaret for, at vores læringsmiljøer giver gode muligheder for, at børnene stimuleres og udfordres i trygge rammer, så de trives, lærer, udvikles og dannes, samt hvor børnene kan være aktive deltagere i fællesskab med andre.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Børneinitierede aktiviteter:

Igennem børnenes egne initiativer og lege, fx rollelege og konstruktionslege, ude og inde, gives der plads og mulighed for at børnene selv danner relationer, og fællesskaber som giver dem tryghed, og understøtter deres nysgerrighed og engagement til legen. De kan udforske sig selv, hinanden, og udvikle deres evner og potentialer.

Vokseninitierede aktiviteter:

Når vi spiller et spil, understøtter det de sociale koder, for deltagelse i et fællesskab; at vente på tur, tab og vind, at kunne forstå og udføre en konkret handling. Barnet erfarer muligheder og begrænsninger, og det stimuleres til at udvikle og udvide sine egne potentialer og grænser.

Aktiviteter med et konkurrenceelement fx stoledans styrker også evnen til at kunne tabe eller vinde, det styrker selvtillid og selvværd, kropsbevidsthed, samt erfaringer omkring muligheder og begrænsninger relateret til aktiviteten.

Begge eksempler styrker børnenes erfaringer med sig selv og hinanden, forståelse for forskellighed, engagement, gå på mod, og kompetencer til deltagelse.

Dagligdagens rutiner:

I spise- og garderobesituationen gives børnene mulighed for at udforske og erfare sig selv, sine begrænsninger og muligheder. De kan udvikle tillid til egne evner, vise gå på mod, fx "mad mod", og de kan få øje på nye, såvel som kendte måder at gøre tingene på.

Som fokusbarn gives børnene mulighed for at udvikle egne færdigheder, selvtillid og selvværd ved at træffe beslutninger, skulle tale for resten af gruppen, tælle, dele ud mv.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Børneinitierede lege:

Vi stiller lege- og læringsmiljøer til rådighed til børnene, både udenfor og indenfor, med forskellige muligheder og indhold, fx konstruktionslege og rollelege. Igennem dialog, samarbejde og løsninger, understøttes børnenes demokratiske dannelse. Ligeledes understøttes deres relationsdannelse igennem legens mangfoldighed.

Vi voksne understøtter børnenes lege gennem aktive deltagelse, vejledt deltagelse eller vha. redier til legen.

Vokseninitierede aktiviteter:

I aktiviteter som samling, og fællessamling guides og støttes hvert enkelt barn, så de føler sig trygge i det, og dermed kan aktiviteten bidrage til udvikling og trivsel.

Vi griber børnenes idéer, som bidrager til medbestemmelse og demokratisk dannelse.

Med målrettede aktiviteter som brobyggende i overgangen til skolen, eller fra vuggestue til børnehave, understøtter vi både det brede børnefællesskab, relationer børnene i mellem, demokrati og forståelse for forskelligheder på en ligeværdig og empatisk måde.

Dagligdagens rutinesituationer:

I garderoben styrkes børnenes sociale udvikling ved at rumme forskelligheder og demokratisk dannelse, fx at kunne selv, at prøve selv, at vente på tur. Læringsmiljøet giver mulighed for at børnene kan hjælpe hinanden, hvorved deres empati og relationsdannelse understøttes og udvikles.

Der er meget social udvikling omkring spisesituationen, fx at vente på tur, at lytte til hinanden, at være i dialog om noget, at række hinanden noget på bordet, at se og opleve forskelligheder hos hinanden.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Børneinitierede aktiviteter:

Vi giver plads til børnenes egne samtaler, som udvikler deres begrebsverden, ordforråd, sprogforståelse, og som styrker deres sociale samspil samt erfaringer med kommunikationens mangfoldighed. Kunsten at forhandle, udtrykke egne behov og tanker udvikles i børnefællesskaberne, og understøttes samt guides af vi voksne.

Vi understøtter, at børnene kan finde hinanden i børnefællesskabet, f.eks. ved at give dem plads til selv at kommunikere, uden at afbryde eller ”tage over” for dem.

Vi støtter børnene i at italesætte deres egne behov og grænser, samt at kunne aflæse og respektere andres.

Vokseninitierede aktiviteter:

Højtlesning, spille spil, rim og remser, sange, og fagtesange, understøtter alt sammen børnenes sproglige og kommunikative udvikling, ved at de får udvidet deres ordforråd, begrebsverden og sprogforståelse. De øves i at udtrykke egne tanker og behov.

Vi etablerer mindre, udviklingsdifferentierede, grupper med fokus på den sproglige udvikling, hvor der fx spilles spil, eller læses højt som dialogisk læsning.

Vi breder sproget ud, og uddyber dialogen, bl.a. med turtagning så en dialog bliver til dialog fremfor blot envejskommunikation. Ligesom vi har fokus på, at børnene har adgang til det talte sprog hele dagen igennem.

Vi benytter Sprogvurderinger via "Hjernen og Hjertet", og sprogvurderer jævnfør §11 st. 1 i Dagtilbudsloven. Sprogvurderingen er retningsgivende for børnenes NUZ i forhold til sprog og kommunikation, og bidrager til hvilke læringsmiljøer, der skal etableres til at understøtte læring og udvikling.

Vi etablerer mindre læringsmiljøer dagen igennem, da det befordrer gode deltagelsesmuligheder for alle børnene, uanset udviklingsniveau, alder og færdigheder.

Dagligdagens rutinesituationer:

I garderobe-, spise- og puslesituationer samtaler der med børnene, på en forståelig og udviklende måde, hvor vi stimulerer deres sproglige og kommunikative færdigheder. Vi italesætter alt det, vi gør, griber børnenes egne sproglige input, vi breder ud og uddyber.

I aflevering- og afhentningssituationerne styrkes og stimuleres sproget ligeledes, gennem dialog med forældrene, da det er med til at hjælpe børnene til at forstå sig selv og hinanden, samt at kunne udtrykke tanker og behov.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Alle de følgende eksempler er aktiviteter fra dagligdagen, hvor vores pædagogiske lege- og læringsmiljøer giver mulighed for, at børnene kan udforske og eksperimentere med sig selv, sin krop, alene og sammen, i ro og aktivitet. De får fornemmelser for, hvad deres krop kan, og hvor deres begrænsninger er.

Børneinitierede aktiviteter:

På legepladsen:

Vi har en kuperet legeplads med gode muligheder for at styrke grovmotorikken. De kan løbe, rulle, trille, klatre, køre, gyng, rutsje, bygge og kælke når der er sne.

Vi har klatretræer hvor de prøver kræfter med mod og grænser.

Vi har byggebrædder som de bærer på, konstruerer og bygger med.

På gåture til skov eller strand, kan børnene lege frit, på ujævnt terræn, som styrker deres kropsfornemmelse og fortrolighed med deres egen krop.

Vi kan også besøge ”M/S Martha” på Søfartsmuseets legeplads, som inviterer til fysisk og motorisk leg.

Når vi er udenfor, bringes mange sanser i spil; se, føle, høre, smage, lugte, labyrintsansen, den vestibulære og kinæstetiske sans.

Vokseninitierede aktiviteter:

Når vi laver bål og bålmad, og børnene hjælper til med fx at bære brænde, bringes mange af deres sanser i spil.

Vi saver, hamrer og snitter, hvilket appellerer til og styrker børnenes sanser og kropsfornemmelse på forskellig måde, fx styrke og koordinering af bevægelserne.

Når vi spiller fodbold, laver musikaktiviteter med instrumenter, dans og bevægelse, eller når vi synger, bevæger kroppen og lærer fagtesange, medtænkes kroppen på forskellige måder, og børnene deltager på hver deres måde med det, de kan.

På gåture til skov, marker og strand er det med til at stimulere alle sanserne.

Når vi laver afslapning og massage, er det en anden, rolig måde at mærke sig selv og sin krop på.

Vi har formidling om kroppens anatomi, hvor vi læser, mærker, og tegner kroppen. Vi har også puslespil om kroppen, fra et skelet til et menneske med tøj på. Det er med til at skabe sammenhæng og viden om, hvordan vi ser ud og fungerer.

Vi igangsætter krea-aktiviteter som styrker finmotorikken; fx male, tegne, klippe, klister, lege med perler, modeller voks/ trylledej og ler.

Dagligdagens rutiner:

Selvhjulpenhed i garderoben, hvor børnene opfordres til, og udfordres i at tage tøj af og på selv. Det er med til at lære sig selv, sine potentialer og begrænsninger at kende. Ligesom det styrker selvværd og selvtillid når barnet oplever at mestre noget på egen hånd.

Når vi spiser, og børnene viser "madmod" stimuleres deres sanser på forskellig måde. Når de spiser med kniv og gaffel, selv skraber tallerkenen ren, hjælper med at dække bord, og hælde vand op, styrkes de i at afstandsbedømme, forskellen på let og tungt, og at koordinere deres bevægelser.

Ved toiletet besøg og håndvask, og generel læren om hygiejne, får de øget opmærksomheden mod deres krop, hvordan noget føles, og hvordan den ser ud.

Når et barn skal af med bleen, rettes deres opmærksomhed også mod at skulle fornemme kroppen på forskellig måde.

At sætte sig op på stolen, gå på trapper, og op i krybben eller på puslebordet vha. stige, stimulerer krop og motorik.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Børneinitieret situationer:

Når børnene hopper i vandpytter, og leger med mudder på legepladsen, får de viden om naturen, og vi skaber sammenhænge for dem mellem årsag og virkning.

Via sanserne får børnene konkrete erfaringer med naturen, fx hvordan en brændenælde ser ud, og at den brænder. De lærer også, at mælkebøtteblade kan afhjælpe kløen og svien derefter.

De får forståelse for processer i naturen; de følger æblerne på træet, fra blomst til et plukkeklart æble, og at de små er sure, de store er søde. At vi helst skal vente med at plukke æblerne til de er modne. At æblerne kan blive til saft.

Børnene plukker brombær og blomster. De dufter og smager.

Vores store, kuperede udeområde giver mange muligheder for at mærke, fornemme, smage, lugte og se naturen og de mange naturfænomener der findes; de kan rutsje, klatre, kravle, hoppe, løbe, gemme sig, lave huler, grave huller, finde store og små pinde, små eller store grankogler og nødder.

Vi finder insekter og studerer dem i insektglas og får viden om dem vha ipad eller insektbøger.

Vi studerer dyrelort.

Vi bygger katapult og lærer om tyngdekræften.

Vi understøtter børnenes nysgerrighed for vægt, længder, tyngde osv.

Vi understøtter børnenes nysgerrighed og viden om elfærger og motordrevne færger, hvilket er med til at skabe nysgerrighed og opmærksomhed mod bæredygtighed, og menneskets forbundenhed til naturen.

Når børnene leger med vand, bruger de vand fra vores vandtønder, og vi voksne italesætter det bæredygtige element i at bruge regnvand fremfor postevand.

Voksenstyrede pædagogiske aktiviteter:

Vi læser bøger, og synger sange om vejret, og andre dyre- og naturfænomener.

Vi har børneleksikon, hvor vi kan understøtte børnenes læring om naturen og naturfænomener.

Vi går tur i nærmiljøet, og besøger solfangeranlægget ved fjernvarmen.

Vi leger "Tingfinder lege" med naturmaterialer, som lærer børnene noget om, hvad der er naturmaterialer eller skrald.

Vi har "dødekassen" – en nedbrydnings kasse for døde dyr. Det skaber nysgerrighed om naturens kredsløb.

Vi planter/sår blomster og tomater, og har bed med krydderurter.

Vi laver bål aktiviteter, fx mad. popcorn og snobrød.

Vi deltager i skraldeuger, hvor vi samler skrald og sorterer det bagefter.

Vi har affaldssortering i huset, som børnene er en del af.

Vi sår karse til påske, og koger æg på Ærø maner til påske.

Vi fisker med fiskenet i søen, og har lpad med på tur, så vi kan få viden om, det vi fanger.

Vi har kigget på vandpytter i mikroskop, og bl.a. set hvor meget skidt der er i den, og hvorfor det er godt at undlade at drikke en vandpyt.

Vi smager på naturen, fx nyudsprungne bølgeblade,

Vi lærer børnene at passe på naturen; fx ikke at kaste affald i naturen, ikke slå på træerne med værktøj, og kun bruge nedfaldne grene til at lege med, samt at passe på insekterne.

Vi maler på sten og bruger dem i leg, fx vendespil.

Vi oplever og taler om tidevandet ved strandbesøg, samt om hækbølgerne fra færgen.

Dagligdagens rutinesituationer:

Når vi spiser, taler vi om, hvor maden kommer fra, og viser "madmod", så vi får udfordret vores sanser, og begrebsverden.

Vi har økologi i køkkenet.

Vi lærer børnene at spare på strøm og vand - undtagen når vi leger med vand som pædagogisk aktivitet på varme sommerdage.

Vi samler skrald når vi er på gåtur, og sparer på papiret når vi tegner eller tørre hænder.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Børneinitierede aktiviteter:

Når børnene leger rollelege og fantasilege, bruger de deres egne erfaringsrammer, som afsæt i legen, hvilket understøtter kultur, normer og værdier fra børnenes egne hverdagsliv. Herved lærer de om forskelligheder i normer, kultur og værdier, fra familie til familie.

Vi har en velassorteret legeplads med mange muligheder for, at børnene kan udvide og udvikle deres lege, og sociale samspil på tværs af børnegrupper, køn og relationer, herunder også kulturelle baggrunde. Her kan deres fantasi og kreativitet få frit spillerum. Indenfor bestræber vi os på at have forskelligt legetøj tilgængeligt der stimulerer forskelligt. Legetøjet udskiftes løbende med afsæt i de aktuelle børnegrupper.

Vokseninitierede aktiviteter:

Børnene er inddelt i mindre grupper med lige deltagelsesmuligheder for alle på tværs af grundstuerne. Vi har fokus på, at alle børn har ligeværdige deltagelsesmuligheder i de bærende fællesskaber.

Vi understøtter deres nysgerrighed og engagement, både i deres lege, og i de samtaler de har.

I december måned holder vi julefrokost sammen med børnene, hvor vi taler om de kulturelle elementer som kendetegner en typisk dansk jul. Ligesom vi taler om forskellene på religioner og traditioner. Vi går i kirke til julegudstjeneste og vi henter juletræ i fællesskab. De 5-6 årige går Santa Lucia for resten af huset.

Vi har fællessamling på tværs af huset, for alle børn og voksne, hvilket understøtter forskellighed i alder, køn, og udvikling. Her er der plads til både at være tilskuer og aktiv deltager.

Vi holder fastelavn med udklædning og tøndeslagning. Her er der, også, plads til både at være tilskuere og aktiv deltager.

Vi holder påske på Ærø manér, hvor vi koger æg, og laver pølser på bål, og finder påskeæg.

Med afsæt i vores årshjul og de aktuelle emner, igangsætter vi forskellige aktiviteter relateret her til.

Fodbold i mindre grupper, med fokus på fællesskab og ligeværdighed, uanset forskellighed.

Vi bruger iPads til at understøtte børnenes læring, fx om naturen, eller andet hvor der er behov for at skabe sammenhæng og forståelse.

Vi besøger nærmiljøet, fx brandstationen, søfartsmusset, kirken, skolen.

Vi formidler historier og anekdoter relateret til Ærøs historie og kultur.

Vi holder sommerfest for børn forældre og personale som er med til at styrke sammenhængen mellem børnenes forskellige deltagelsesarenaer og det` at være deltager i et fællesskab.

Vi arrangerer arbejdsdag for forældrene, som kommer og hjælper os med praktiske gøremål på legepladsen. Det styrker fællesskaberne på tværs af familier og dagtilbud, og børnene har mulighed for at være aktivt bidragende sammen med deres forældre til at udvikle deres vuggestue/børnehave.

Vi har børnevalg, i forskellige sammenhænge, som giver børnene medbestemmelse i dagligdagen, og som understøtter en demokratisk medbestemmelsesret. Børnene har i forbindelse med valg af nye navne til stuerne været aktivt deltagende i forhold til forslag til navne, hvor alle børn var deltagende i afstemningen. Det kan også være mere hverdagsagtigt, hvor børnene på demokratisk vis er med til at bestemme, hvor de kan lege henne.

Dagligdagens rutinesituationer:

Spisesituationerne, hvor børnene spiser i mindre grupper, hvilket giver god plads og mulighed for at samtale under måltidet. Børnene lærer at holde bordskik ved fx at blive siddende indtil flere er færdige med at spise, eller beder om at få rakt noget hen til sig af det mad der står på bordet eller at sidde ved bordet og føre en samtale.

Børnegrupperne, og lege-læringsmiljøerne, er differentierede, så børnene oplever at forskelligheder er velkomne i vores børnefællesskaber, og deres rummelighed over for andre øves.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Følgende beskrivelse vil forklare hvordan vi i Børnehuset Mopælappen har udviklet rammerne for implementering af vores evalueringskultur.

Vi har benyttet redskabet ”Tegn på læring II”. Hvor vi har sat en praksis i fokus, beskrevet de dertil hørende mål som vi ønsker skal være børnenes udbytte af den givne praksis. Herefter har vi foretaget prøvehandlinger, for til sidst at evaluere, justere og bringe den gode læring med os videre til andre kontekster af pædagogisk praksis.

”Tegn på læring II”, vi bruger metoden når;

- Vi vil forholde os nysgerrigt og undersøgende på børnenes egne initiativer, hvor vi vil sikre os at, lege- og læringsmiljøerne understøtter børnefællesskaberne på en inkluderende og ligeværdig måde. Herunder når der er brug for vejledt deltagelse over for nogle børn, eller der er brug for nye idéer og input til legene.

- Vi vil eksperimentere og prøve nye tiltag, i de vokseninitierede aktiviteter; hvilken praksis/aktivitet er i fokus, hvilke pædagogiske mål har vi med den, og hvilke tegn vil vi gerne se på, at der er sammenhæng mellem vores pædagogiske mål og læringsmiljøet for aktiviteten.
- Vi vil indhente viden om os selv i de daglige rutinesituationer; gør vi det, vi tror, vi gør, og understøtter læringsmiljøerne i dén kontekst børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi har arbejdet med ”Tegn på læring II” i de fire grupper i huset, enkelte medarbejdere har benyttet metoden i forhold til konkrete kontekster, og sidst har vi benyttet metoden til evalueringer af fælles kontekster fx en af vores rutinesituationer som er gennemgående på tværs i huset.

Vi har fået opbygget en god, systematisk og konstruktiv evalueringskultur i børnehuset, og alle medarbejdere har haft mulighed for at få øvelse samt læring i at evaluere pædagogisk praksis med henblik på at sikre børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem velfungerende pædagogiske læringsmiljøer.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vores første evaluering fandt sted på personalemøde i oktober 2020.

Ved hjælp af dokumentation af det pædagogiske arbejde i form af udarbejdede ”Tegn på læring II” skemaer, havde vi sammen med beskrivelserne i Læreplanen for 2020 et grundlag for evalueringen.

Evalueringen tog afsæt i følgende to spørgsmål som blev besvaret af medarbejderne der ved evalueringen var opdelt i tre grupper på tværs af børnehusets 4 grupper.

Evalueringsspørgsmålene er udvalgt fra ”Tegn på læring II”, for derigennem at følge et genkendeligt spor fra den etablerede evalueringskultur.

Det første spørgsmål lægger op til et fokus på vores indsatsers reelle virkning og effekt og sikrer at vores intentioner også kan mærkes og ses i det daglige pædagogiske arbejde.

Det andet spørgsmål lægger op til vores refleksioner omkring vores praksis i forhold til at kunne bruge faglige kompetencer, observationsevner samt etablere nye velovervejede handlinger i nye pædagogiske kontekster.

1: Hvilke tegn tror vi, der vil være på, at læringsmiljøet giver børnene passende udfordringer?

2: Hvordan kan det, som vi har lært, overføres til andre situationer, eller steder i læringsmiljøet, i forhold til børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Svarene herunder skal ses som påbegyndte, angivne refleksioner og overvejelser over den pædagogiske praksis der er beskrevet i denne læreplan.

Alsidige personlige udvikling:

1: Vi kan se børn som på egen hånd udforsker verden, stimulerer deres nysgerrighed og danner relationer, og fællesskaber ud fra egne interesser, på eget initiativ, og på tværs af grupper, alder og køn.

Vi ser børn som har kendskab til egne muligheder og begrænsninger, som har kropsbevidsthed og forståelse for sociale spilleregler.

Vi oplever at børnene viser tegn på følelsesmæssig sikkerhed så de kan regulere sig på en hensigtsmæssig måde i konfliktsituationer eller situationer hvor der stilles krav.

2: Vi har lært at læreplanstemaet alsidig personlig udvikling er et grundlæggende tema som er sideløbende i alle læringsmiljøer og aktiviteter. Vi har lært at måden hvorpå vi etablerer lege- og læringsmiljøer med plads til forskellighed, selv- og medbestemmelse og at der er tid og ro til at være barn er et grundvilkår for trivsel, læring, udvikling og dannelse, da personlig udvikling er første trin til livsduelighed.

Social udvikling:

1: Vi ser børn der har interesse for hinanden, viser respekt, omsorg og empati for hinanden. Vi ser børn, der hjælper hinanden med fx at tage tøj på, trøste hinanden eller hjælpe i en spisesituation. Vi ser at børnene viser tegn på at de oplever sig som betydningsfulde deltagere i fællesskaberne, når de bidrager aktivt ved at udtrykke tanker og foreslå ideer.

2: Vi har lært at en god social udvikling betyder øget trivsel for børnene og at det skaber højere grad af livsduelighed og større grobund for samarbejde. Vi har lært når den sociale udvikling er i proces vil børnenes trivsel og udvikling blomstre. Vi har lært at der igennem øget samarbejdsevne viser sig velvilje og øget nysgerrighed i læringsmiljøerne, hvilket understøtter deres mulighed for læring og dannelse.

Kommunikation og sprog:

1: Vi kan se børn, der har lært at have samtaler med hinanden, som kan forhandle i legene og kan udveksle idéer.

De kan holde fokus ved højt læsning, når der spilles spil, og fortælles rim og remser.

De kan overføre og bruge, det de har hørt og lært, i andre sammenhænge.

Deres ordforråd og begrebsverden udvides, og deres nonverbale kommunikation og aflæsning bliver mere sikker.

Dialogen med forældrene understøtter barnets udvikling gennem gensidig informationsudveksling, og perspektivdeling af barnets hverdag.

2: Vi har lært at det er vigtigt for børnenes læring om, og udvikling af deres sproglige og kommunikative færdigheder at vi skaber tydelige lege- og læringsmiljøer med differentierede aktiviteter og muligheder, alt efter om det er børnenes egne initiativer, vokseninitierede aktiviteter eller i de daglige rutinesituationer. Eksempel på sproglige og kommunikative færdigheder kan være at børnene kan fokusere deres opmærksomhed og at samtalerne lever. Når samtalerne lever videre i alle læringsmiljøer, er vi lykkes med vores lege- og læringsmiljøer, rettet mod kommunikation og sprog.

Krop, sanser og bevægelse:

1: Vi kan se at børnene viser motorisk styrke, og at de har fået viden om deres krop samt kropsbevidsthed. At børnene ved, hvordan de kan bruge deres krop på legeredskaberne og har mod til at udfordre dem selv. Vi kan se at de viser glæde og stolthed når de lærer nyt, og når de bliver selvhjulpne.

2: Vi har lært at det er vigtigt for børnenes muligheder for at udvikle sig kropsligt og sanseligt, at vores lege- og læringsmiljøer tilbyder muligheder for at bevæge sig, både fin- og grov motorisk, alene eller sammen med andre uanset om det er i børneinitierede, vokseninitierede aktiviteter eller dagligdagens rutiner. Vi har lært at når vi giver børnene mulighed for at gøre/røre og bruge deres sanser, har de bedre betingelser for at lære.

Natur, Science og udeliv:

1: Vi ser at børnene viser glæde og nysgerrighed ved naturen og dens mange muligheder. Vi ser at børnene viser, at de er i flow, hvor de glemmer tid og sted fordi der er ro, og balance imellem færdigheder og udfordringer.

Vi oplever at børnene efterfølgende genfortæller, deres oplevelser og erfaringer.

2: Vi har lært at når vi bruger naturen som lege- og læringsrum udvikles børnenes nysgerrighed og gå på mod, som vi kan videreføre til andre lege- og læringsmiljøer. Vi oplever at der i uderummet er en form for uforstyrrelighed der giver en ekstra dimension i forhold til børnenes relationelle, praktiske og kreative råderum.

Kultur, æstetik og fællesskab:

1: Vi oplever at børnene søger hinanden på tværs af deres børnefællesskaber, når de på eget initiativ, synger eller leger noget af det, de har oplevet i andre kontekster.

Når vuggestuebørn og børnehavebørn søger hinanden i lege fællesskaber, og viser glæde herved og når de på eget initiativ kan søge tilbage igen, kan det opfattes som et tegn på tilpas stimulering.

2: Vi har lært at når vi skaber rammer for at børnene kan danne nye relationer eller fællesskaber på tværs af deres grundstuer, opstår der nye, spændende lege- og læringsgrupper som understøtter deres trivsel, udvikling læring og dannelse.

Denne pædagogiske læreplan er vores, dynamiske, arbejdsredskab, som vi bruger til løbende at kvalificere og justere vores pædagogiske lege- og læringsmiljøer.

Den bliver aldrig færdig, fordi verden står aldrig stille. Fx når der kommer et nyt barn til børnegruppen, eller en ny voksen, sker der med det samme noget nyt i relationer og samspil, nysgerrighed og formåen. Af det udspringer der nye idéer til aktiviteter, lege og måder at gøre tingene på. Det kan også være et forældreønske, som får os til at vende blikket og kigge indad, således at vi justerer og ændrer lidt på praksis.

Alt hvad vi foretager os i vores pædagogiske læringsmiljøer er med afsæt i de aktuelle børnefællesskaber, hvorfor der kan være forskelle på indretninger, legemuligheder og måder at udføre de daglige rutiner på, idet behovene kan være forskellige fra børnegruppe til børnegruppe.

Det betyder at hos os i Børnehuset Mopælappen er det børneperspektivet der er med til at definere rammerne, og ikke omvendt.

Denne styrkede pædagogiske læreplan er **evalueret og revideret i juni 2022**.

Evalueringen ligger i et særskilt dokument på vores hjemmeside.

Revideret, justeret og ændret igen på personalemøde i september 2023, således at alle medarbejdere kan genkende sig selv og deres pædagogiske praksis i de beskrivelser, denne læreplan indeholder.

